Ч. 224 (14.121). Львів, субота 24. серпня 1935. opłacono ryczałtem. Рік LVI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ. Львів, Ринок ч. 10, II. пов. Конто почт. щадн. 504.060. 143.322. Адреса для телеграм: „Діло" Львів. Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ: Місячно 5·00 зол. Чвертьрічно 15·00 „ Піврічно 30·00 „ Річно 60·00 „ ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Чехословаччині 30 ч. к. — в усіх прочих краях по 7·50 зол.

Телеф. Редакції: 29-41. „ Друкарні: 29-26. В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ. ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Велика Британія хоче рятувати мир.

Покищо нема санкцій проти Італії.

ВИРІШНІ НАРАДИ БРИТІЙСЬКИХ МІНІСТРІВ.

ЛЬОНДОН, 23. 8. ПАТ. Вчорашнє зібрання британського кабінету відбувалось у напруженні та ожиданні. Юрби народу зібрані під палатою були доказом великого публичного зацікавлення. Кабінет зібрався в год. 10-ій уранці та радив без перерви до год. 13, потім була півторагодинна обідова перерва. Наради зачали знову в год. 14.30 та продовжували їх до год. 16.30. Увесь порядок нарад вичерпали одного дня. Не передбачують дальших засідань. На засіданні були всі 22 члени кабінету, що є великою рідкістю. Знаменне є те, що на збори кабінету ненадійно завізвали головного команданта летунства Елінґтона.

З достовірного джерела подають, що британський уряд рішив покищо задержати в силі заборону вивозити зброю до Італії й до Абисинії, всеж це не значить, що той стан затримають аж до зборів Ради Ліґи. Заборону можуть іще скасувати. Це рішення винесли під натиском французького уряду, що домагався, щоб В. Британія не рішала нічого, що моглоб пошкодити дальшим спробам мирового конфлікту та лишила отверті двері для дипльоматичних зусиль. Британський уряд рішив і надалі утримати якнайтіснішу співпрацю з французьким урядом та користати з усіх дипльоматичних можливостей. Крім цього кабінет мав потвердити те, що хоче поступати стисло з договором Ліґи.

Предметом нарад кабінету мав бути речинець загальних виборів.

ПОДРОБИЦІ ЗАСІДАННЯ КАБІНЕТОВОЇ РАДИ.

Райтер подає такі подробиці про вчорашнє засідання британського кабінету:

Мін. Іден зложив звідомлення з париських розмов, потім вислухали звіту у справі італійсько-абісинського конфлікту. Треба підкреслити, що після невдачних париських нарад британський уряд заявив, що хоче надалі затримати найтісніший контакт з французьким урядом та що оба уряди мали до 4. вересня провірити дипльоматично можливости мирового поладнання спору. Вчорашні наради британського кабінету, стверджує Райтер, дозволяють здогадуватись, що ті постанови дуже рішуче кабінет на нарадах потвердив. Заборону вивозу зброї задержав британський уряд тому, що хоче вести дальші переговори з Італією щодо мирового поладнання спору. Всеж ця справа є й надалі предметом поважних міркувань. Становище Британії до Ліґи Націй не зміниться. Речинця найближчого засідання британського кабінету докладно не устійнили. Деякі міністри залишаться у Льондоні або недалеко столиці. Мінгор буде у постійнім контакті з міністерством закордонних справ.

СТРИМАНА ТАКТИКА БРИТІЙСЬКОГО УРЯДУ.

ПАРИЖ, 23. 8. ПАТ. Льондонський кореспондент Аваса так зясовує висліди вчорашніх нарад британського кабінету: Британська закордонна політика буде оперта в найближчих днях на таких двох основах: 1) до скликання Ради Ліґи 4. вересня треба вичерпати всі засоби, що ведуть до мирового поладнання італ.-абісинського спору. 2) Якщо ті засоби не вдадуться, тоді домагатись у Лізі Націй, щоб точно приклали статті договору Ліґи. Щодо подробиць нарад, то кабінет уповні одобрив становище британських делегатів на париській конференції. Британський уряд стоїть на становищі, що треба зробити все, щоб улекшити мирове поладнання спору. Згідно з ухваленими В. Британією, Італією і Францією основами, Англія рішила удержати в теперішній ситуації заборону вивозу зброї до Італії й Абісинії та відкласти рішення щодо скріплення британських військ на абісинськім кордоні.

Ця стримана тактика В. Британії не виключає того, що британський уряд думав, що зробити, якби дипльоматичні переговори заломились перед Радою Ліґи Націй.

ЩОБ ЗАПОБІГТИ ВІЙНІ РАС...

Британський уряд радив теж над ситуацією, яка може витворитись, наслідком збройного зудару серед тубильчого населення в Африці. Італійсько-абісинська війна може заогнити расові антагонізми в Півд. Африці, де расове питання грає надзвичайно важливу ролю. Тому британський уряд рішив ужити всіх засобів, щоб недопустити до війни рас. Взяли на увагу в нарадах теж господарські інтереси В. Британії та британських кольоній. Британські міністри призадумувалися над наслідками, які може викликати збройний спір між двома членами Ліґи Націй для самої Ліґи та для европейської рівноваги. Британський уряд стоїть на становищі, що постанови договору Ліґи треба шанувати і що треба вжити засобів, які передбачує договір Ліґи.

ЗАКОРДОННА ПОЛІТИКА В. БРИТАНІЇ.

Наради британського кабінету були таємні. Всеж кружляє поголоска, що уряд радив над справою військових санкцій: забороною вивозу зброї та замкненням Суеського каналу.

Треба ствердити, що становище британського уряду суттєво не змінилось від часу останньої заяви мін. Ідена. Британський уряд потвердив політичну заяву мін. закордонних справ Гора, зложену 1. серпня в парляменті про закордонну політику В. Британії: „В. Британія свідома повної відповідальности, наслідком заключених договорів та договору Ліґи. Ми рішені зовсім застосуватись до тих договорів".

МАРЕВО СВІТОВОЇ ВІЙНИ?

РИМ, 23. 8. ПАТ. В півофіційнім „Джіорнале д Італія" появилась учора засаднича стаття Вірджінія Ґайди п. н. „Пожежники-палії". Ця стаття викликала велике враження. Ґайда звертається до анґлійських ультрапацифістів, які, як він пише, хотять погасити кольоніяльну війну та водночас причиняються до вибуху в цілім цивілізованім світі. Санкції рівняються війні. Тому апостоли санкцій працюють у користь війни. Бо війна перенесеться з Африки до Европи а з Европи на всі части світу. Де тільки великий італійський нарід буде почуватись загрожений, там пробуватиме боронитися. Це буде счинення бурі на морі, в повітрі й на суші. Італійський нарід має свідомість своїх прав, своєї чести, свого права жити й працювати. Це не погроза тільки негайна відповідь на погрози. В Італії ніхто не думає зачіпати В. Британії, але нехай і вона не чіпається Італії і нехай не посягає по території, що запевнюють Італії працю, а головно безпеку. Ніхто не присилує Італії уступити. Всі італійці в гордій і сторожкій солідарности виконають своє завдання.

Траґедія молоді в СССР.

Коли в кожній державі молодь є надією й основою її майбутнього розвитку, то в СССР московський уряд будує зовсім свідомо і систематично вже тепер цілу державу на молодому поколінні. Населення старшого віку „заражене" дореволюційним світоглядом, московський уряд винищує послідовно не лиш політичними переслідуваннями, а й цілою господарською системою, що засуджувала старше покоління на повільне вимирання.

Згідно з большевицькою статистикою, якій можна вірити чи ні, на 168 міліонів усього населення Союзу є 98 міліонів молоді нижче 25 років, понад дві третини цього числа нижче 14 років, отже уроджених вже при большевицькім режімі, себто таких, що про старий лад навіть споминів не мають. Про цілий світ знають вони лиш те, що їм говорить большевицька школа та пропаґанда. Здавалось би, що така молодь мусілаб бути ідеальним знаряддям большевицької держави. Тимчасом у дійсности так воно не є.

В совітській пресі появляються все частіше скарги на молодь, зокрема на комсомол. З провінціональної совітської преси можна довідатися, що численні банди безпритульних дітей є постійним лихом совітських міст і сіл, не зважаючи на те, що їх безупинно виловлюють і засилають десятками тисяч до таборів на північ, де вони масово гинуть від голоду, зимна і хороб. Зокрема скаржиться совітська преса на отруйний вплив безпритульних дітей початкових шкіл.

Але не багато краще стоїть справа і з молоддю вищих шкіл та молоддю взагалі. „Ізвестія" з кінця липня ц. р. писали: „Чогож бракує нашій молоді? Бракує культури, грамотности. Виховання молоді уважають чомусь у багатьох організаціях справою другорядною, а на перший плян висувають господарські функції комсомолу. Часто відчувається гостро брак знання та політичного підготування. Особливо лишається позаду культурний та політичний рівень молодих робітниць". Тут-же подані властиво і причини некультурности совітської молоді: її за скоро запрягають до роботи і нечувано визискують, користуючись попереднім невільницьким вихованням. „З початку другої пятилітки в промислі припадало на 100 осіб 32 у віці молодім 22 років і 55 у віці до 30 років". Отже незвичайно високий відсоток, що зясовує виїстрчально руїну родинного життя в СССР. На старше робітництво припадає таким робом лише 13 відсотків, число очевидно невистарчальне для керування молодим робітництвом.

Тіж самі „Ізвестія" писали, що контрольна комісія ствердила незвичайно низький рівень навіть технічної освіти молодих совітських інжинірів. Щодо рівня загальної освіти, то деякі з цих „інжинірів" не могли написати навіть подання про приняття їх на службу. Найгірше стоїть справа з історією, деякого знання якої почали вимагати тепер від інжинірів з огляду на новий московсько-патріотичний курс навчання. На питання, що таке епископ, один з таких інжинірів відповів, що він знає, що таке мікроскоп та телескоп, але що є епископ, він не знає. На питання, хто був Петро Перший, була відповідь, що він був теслею, потім матрозом, а потім його висунули в царі. Вагаліж історії давали таку дефініцію: „Перед жовтнем 1917. р. була всяка наволоч, а потім прийшла совітська влада".

Наслідком цього демагогічного большевицького виховання незвичайно низького рівня освіти та немилосердного визиску молодь тікає в ос-

таннім часі масово з „вузів“ та „втузів“ до фабрик на становище звичайного робітника. Розчарування молоді виявляється часом в хуліганстві, пиятиці, дебошах усякого роду та великім числі самогубств.

На ідеольогічні та політичні лиивоскоки московського уряду в межах СССР та на міжнароднім терені вихована в дусі початкового большевизму молодь відповідає часто переходом у табор опозиції, коли вона не перестає взагалі цікавитись політичним життям. До такої опозиції належав, як відомо, і вбивник Кірова, комсомолець Ніколаєв.

Зазначені явища відносяться головно до життя московської молоді. Молодь поневолених націй, поминаючи її численні змосковщені кола, боронить у значній мірі від отруйного впливу комуністичної партії глибока ненависть до Москви взагалі, яку постійно збільшують національні переслідування. Гіркі скарги московського намісника на Україні, Постишева, на „націоналістичний“ дух в українських школах, доказують ясквро, що московська й українська молодь іде ріжними шляхами.

Назагал нема сумніву, що сучасна трагедія совітської, а властиво московської молоді є одною з найтяжчих поразок московського уряду на внутрішньому фронті.

М. Данько.

З нашої кооперації.

УСПІХ І. ВАКАЦІЙНОГО КООПЕРАТИВНОГО КУРСУ Р.С.У.К. У КОСОВІ.

Як довідуємося, перший Вакаційний Кооперативний Курс, який відбувся у Косові заходами Ревіз. Союзу Українських Кооператив у днях 10—19. ц. м., мав повний моральний успіх. У курсі взяло участь 47 кооператорів, переважно службовиків та провідників повітових кооперативних осередків. Короткі, цікаві виклади провідників та теоретиків нашої кооперації і дискусії після них відбувалися переважно під голим небом. Вечірні гутірки на кооперативні теми та прогульки в околиці Косова зближували до себе учасників-кооператорів та витворювали той настрій єдности і щирої приязни, який може бути тільки між людьми, що служать одній спільній ідеї. Докладніші дані про курс подамо окремо.

ПРИВІТ І. ВАКАЦІЙНОГО КООПЕРАТИВНОГО КУРСУ Р.С.У.К. УКРАЇНСЬКІЙ КООПЕРАЦІЇ.

Учасники І. Вакаційного Кооперативного Курсу прислали на руки Дирекції РСУК привіт для української кооперації такого змісту: „Учасники Першого Вакаційного Кооперативного Курсу РСУК у Косові пересилають щирий привіт усій західно-українській кооперації, її ідейним працівникам і симпатикам та її організаційному осередкові — Ревізійному Союзові Українських Кооператив. — Слідують підписи 47 кооператорів.

МАНДРІВНІ КОЛЄКЦІЇ ТКАНИН ЦЕНТРОСОЮЗУ.

Ми вже писали про те, що Центросоюз береться цього року до урухомлення ділянки торговлі по кооперативах, а саме мануфактурою. Покищо ведеться підготовча робота. Щоби запізнати кооперативи з усякими родами тканин, розсилає тепер Центросоюз по повітових осередках т. зв. мандрівні колекції тканин. Повітові осередки мають обзнайомитися з ними і в свою чергу подбати, щоб обзнайомилися з ними також сільські кооперативні крамарі. Маючи величезний вибір родів, кольорів і десенів тканин, крамарі та управи кооператив будуть подавати Повіт. Союзам, на які тканини є запотребування у їх селі. При тім торговельні референти Союзів будуть подавати крамарям найконечніші відомости з ділянки торговлі мануфактурою. Такі колекції тканин буде Центросоюз розсилати по повітових осередках під кожний сезон.

ЗНОВУ ЗАГРОЗА КООПЕРАТИВАМ, ЩО ЗБІЛЬШИЛИ БОРГИ.

Дирекція Ревіз. Союзу Українських Кооператив загрозила на днях виключенням зі своїх членів 13 кооперативам, які вперто не зменшують, а збільшують стан лядових боргів. Це такі кооперативи: В повіті Косів: Кобаки „Зоря“, Пістинь „Згода“, Рибно „Селянська Поміч“, Рожнів „Єдність“, Слобідка „Черемош“, Старі Кути „Господарська Спілка“; в повіті Сокаль: Барані Перетоки „Згода“, Тудорковичі „Слава“, Опільсько „Єдність“, Стенятин „Будучність“, Розджалів „Єдність“; в повіті Радехів: Ордів „Любов“, Торки „Згода“.

14 ЖІНОЧИХ КООПЕРАТИВНИХ АНКЕТ У ЖОВКІВЩИНІ

Кооперативна секція при „Союзі Українок“ у Жовкві працює успішно. В порозумінні з Повіт. Союзом Кооператив постановила вона улаштувати в кожній кооперативі кооперативну жіночу анкету і в цей спосіб започаткувати кооперативне освідомлення жіноцтва. Ціллю анкет є: приєднати жінок у члени кооператив і заохотити їх до активної участи в кооперативному житті, пропаганда за збутом продуктів і полагоджуванням усіх своїх закупів лише в кооперативі та боротьба з боргуванням.

Досі відбулись анкети в таких селах: Соловшин, Воля Висоцька, Фійна, Крехів, Смереків, Скварява Стара, Двірці, Деревня, Борове, Скварява Нова, Замочок, Туринка, Камінка Лісна і Пили. Разом 14 анкет.

Референтками були: п. Н. Доротова, провідниця кооперативної секції (три анкети), п. М. Пелеська, провідниця „Союзу Українок“ (дві анкети), п. Ірина Потерейківна (чотири анкети), п. Ірина Робаківна (три анкети) і п. Маруся Козаківна (дві анкети).

Учасниць на кожній анкеті було пересічно 120. В члени кооператив вписалося негайно після анкет 78 жінок. Жінки брали живу участь у дискусіях.

В. Л.

Ще один голос
перестороги і ради.

Прага, серпень 1935.

Париська конференція, якої завданням було найти мирову розвязку італійсько-абісинського конфлікту, не дала ніяких вислідів. Її перервали з тим, що дальші переговори мають відбуватися т. зв. дипльоматичним шляхом. Що буде далі — годі передбачити. Мабуть таки прийде до війни. Італія не хоче відступити від своїх максимальних домагань. Не помагають нічого щораз то нові пропозиції Франції і ще більше Англії, не помагають теж і рішучі голоси перестерог, а навіть і погроз. Одною із таких дуже рішучих голосів перестерог і погроз у бік Італії була стаття „Менчестер Ґардіяну“, яка появилася напередодні париської конференції. Стаття ця незвичайно знаменна, кидає дуже ярке світло на становище Англії в італійсько-абісинськім конфлікті і тому ми дозволимо собі її тут зреферувати.

Якщо держави — члени Союзу Народів — читаємо там — не зуміють чи не схочуть найти засобів, щоб не допустити до війни між Італією й Абісинією, то Англія мусить заявити, що вона ані пальцем не кивне в обороні інтересів Італії тоді, коли прийшлоб до нарушення миру в середущій Европі. Правда, збереження европейського „статусу кво“ є теж в інтересі Англії і в її інтересі є теж вдержати систему колективної европейської безпеки, але колиб ця система мала забезпечувати лиш інтереси Італії, то тоді вона стратить для Англії всяке значіння. Наслідки італійсько-абісинської війни можуть уже в найближчих роках бути далекосяглі, а для середущої Европи навіть вирішні.

На це повинна звернути увагу головно Франція і колиб вона отсю перестрогу взяла цілком за свою, то тим вона моглаб рішуче вплинути на Мусолінія і таким чином зберегти мир. Інакше нема ніякої надії вдержати мир, з таких причин:

1) Італія здає собі дуже ясно справу з того, що теперішня пора є одинокою для здобуття цього африканського простору. Не станеться це тепер, то не станеться вже ніколи, бо Абісинія за цей час скріпиться так, що ледве чи можна буде її здобути.

2) Мусоліні не вірить у те, що війна з Абісинією ослабить Італію. Італійська армія на австрійських кордонах не була ще ніколи така сильна, як саме тепер. Мусоліні не вірить теж, що Гітлер перед упливом двох років буде пробувати здобути Австрію, а до цього часу італійсько-абісинська війна скінчиться. Переможна Італія зможе тоді більш категорично і з більшою силою виступити проти німецької небезпеки, а до того вона ще й не буде сама.

Такі міркування і така арґументація Мусолінія — каже „М. Ґ.“ — є дуже ясні, але вони мають і дуже багато слабих місць. Передовсім не можна мати тої певности, що італійсько-абісинська війна скінчиться до двох років. Так теж і удар Гітлера на Австрію може прийти перед упливом двох років, а Італія ще й до того певно буде слабша, коли вже не мілітарно, то рішуче фінансово. За два роки Німеччина може мілітарно так скріпитися, що може відважитись на війну з Італією. А й цих приятелів Італія тоді не буде мати тільки, як на це нині розраховує, бо війна з Італією неодного з них відштовхне від Італії. Не є теж виключене, що Італія, побита на Бренері, мусітиме відступити Німеччині ту саму Абісинію, яку нині бажає за всяку ціну здобути для себе.

На думку „Манчестер Ґардіян-а“ одиноким засобом, як не допустити до італійсько-абісинської війни, є: „заплатити“ Мусолініеві. Одначе не треба дурити себе, що Мусоліні вдоволиться чимсь меншим, ніж повною політичною силою й окупацією Абісинії. Тому то „Манч. Ґардіян“ пропонує, щоб ті держави, які мають розлогі кольоніяльні посілости, особливож Англія і Франція, відступили Італії щось з цих кольоній.

М—н.

Траґедія українців на Україні.

У звязку з недавньою большевицькою розправою з галичанами аґенція Офінор дістає з Києва відомости, що становище автохтонного українського населення не є ніяк ліпше, ніж становище еміґрантів. Ось приклад недолі відомої та традиційної української родини, яка вписала своє імя в історію відродження України і збудування української державности і якої з причин можливих дальших переслідувань тут не називаємо. Два визначніші члени її, вже старші люди, вбиваються на засланні, засуджені на довгий речинець. Двоє вмерло через злидні та брак медичної допомоги. Один відобрав собі життя вже в останньому часі, щоб не стати чекістським шпигом, до чого його примушували. 18-літня дівчина мусіла віддатись за старого комуніста, щоб не впасти в руки чекістського комісаря не-українця. Частина родини мусіла шукати спасення за кордоном, а решта перебуває на Україні на постійному дозвірінні у чекістів, позбавлена можливости праці та заробітку і чекає голодової смерти. До того можна додати, що всі члени цієї родини, які найбільш потерпіли, є визначні вчені, публіцисти й громадські діячі, які не відмовлялись від співпраці з большевиками в користь розвитку українського національного руху.

Нова справа Полєти Куйба.

Як повідомляє з Парижа Офінор, сумновісна Полєта Куйба, яку недавно засудили в процесі, в який вона втягнула архикнязя Вільгельма Габсбурґа (Василя Вишиваного), є наново обвинувачена слідчим Норманом за нові шахрайства і то цей раз з державними паперами. Тому, що нам разом обвинувачена не може твердити, що шахрувала в користь української пропаганди та відновлення Української Держави, а до того показується, що вона має за собою вже велике кримінальне минуле, можливий є перегляд попереднього процесу, який викликав серед французького громадянства велике здивування.

За що засудили
Крушельницьких і Ю. Бачинського?

НОВІ ДАНІ І ЗДОГАДИ.

Передаючи вчора за „Веком Новим“ деякі нові дані про історію арештування рідні Крушельницьких та заходи жінки Івана Крушельницького, п. Г. Шевцької, у справі видачі їй дитини, що залишилась у Харкові по смерти розстріляного батька, не мали ми часу додати до всіх нових інформацій кілька коментарів. Усіх, що знали ближче засуджених, вражає досі незвичайна обставина, що нема змоги довідатись щонебудь про причини цих нерадійних присудів. Слідство і засуд розстрілу відбулись так таємно, що навіть найближча рідня та приятелі засуджениців губились у здогадах. Загальна офіціяльна інформація „за контрреволюційну змову“ не задовольнила нікого. Не мали Крушельницькі в собі нічого з революціонерів; це були тихі і майже покірливі кабінетні діячі.

Нема найменшого сумніву, що закиди щодо участи в терористичній акції, спрямовані проти них, були справою якоїсь хитрої інтриги чи провокації. Є здогади, що була це помста пролетарських письменників, яким Антін та Іван Крушельницькі почали закидати прилюдно „ухили“ від правовірної марксистської лінії. Обвинувачені та вже засуджені на вязницю вірили до останньої хвилини у справедливість совітської Теміди і Антін Крушельницький не переставав писати у вязниці нової комуністичної повісти і в листах до жінки вихвалював атмосферу своєї праці.

МЕТОДИ ЧРЕЗВИЧАЙКИ.

Засудженим закидали участь в організації замаху на Постишева і Косіора. Совітська преса поширила вістку, що найшли в їх хаті зброю. Все це були вигадки і крім доносів не залишилось ні одного реального доказу. Ясно, що при методах вічної провокації та підозріння може нині большевицька преса писати, що саме те, що нині тут обороняємо Крушельницького це доказ, що вони були свідомо висланими контрреволюційними шпигунами і провокаторами.

Хоч як хитро вміє чрезвичайка аранжувати провокації, вийшло наверх, що коли тільки приїхали на Сов. Україну Крушельницькі, Сказинські та Бачинські, поліція наказала кожному зокрема стежити за іншими і вказала, з ким можуть вони підтримувати товариські звязки. Ці звязки зводились до того, що не вільно їм було бувати майже в нікого крім цих галицьких давніх знайомих.

ЧОМУ НЕ ВИДАЛИ ДИТИНИ?

Несамовита історія з малою дитиною — це теж цікавий причинок до метод боротьби з людьми, що мали нещастя бути членами якоїсь арештованої рідні. Є ще здогади, єдині людські в нашому европейському розумінні, що всі заходи польського уряду, щоб 6-літня Лариса вернулася після розстрілу свого батька Івана 15 грудня 1934 р. до своєї мами до Львова, розбивались об спротив батьків Івана Крушельницького, Антона та Марії, що вивезли цю дитину з собою до Харкова. Вони вічно мали надію на помилування і хотіли залишити при собі внучку. Тепер, коли дитина позбавлена зовсім опіки рідні, яку розстріляли і заслали, може була би надія привернути її до мами, до Львова.

Та всі ці заходи в країні найбільшої вікової російської бюрократії тягнуться місяцями і роками. Не відповідати на ріжні письма і казати чекати це одна з найбільше поширених метод режіму, що арештував, розстрілював і засилав на каторгу „явочним порядком“. Донька Юліяна Бачинського, будучи польською громадянкою, мусіла чекати на поворотну візу до Польщі при всіх заходах польського консуляту в Харкові та міністерства у Варшаві — від січня до липня.

ІСТОРІЯ Ю. БАЧИНСЬКОГО.

Мало теж відомі досі подробиці арештування і заслання Юліяна Бачинського, що виїхав до Совітів з польським пашпортом 26. листопада 1933. Працював він при Українській совітській енцикльопедії як один з її редакторів. Мав Ю. Бачинський за собою неабиякий комуністичний „стаж“. 15 червня 1931 засудив його окружний суд у Львові на рік вязниці за протипольську пропаганду в дусі комуністичнім, головно за брошуру „Большевицька революція й українці“. Коли вернувся він до Берліна, мав постійні звязки з совітською амбасадою, що вислала його до Праги, де перенесли осередок комуністичної пресової української пропаганди. Там видавав він совітофільський місячник „Вільна Трибуна“

ЛІЦИТАЦІЯ І РОЗСІЯНІ ІЛЮЗІЇ.

Арештували Бачинського у Харкові 6 листопада 1934. Хоч був він польським громадянином польського консуляту про це не повідомили. Ще в січні і на початку лютого консулят інтервеніював у його справі, але консулеві не дозволили навіть з Бачинським побачитись. Цікаво, що перед арештом Бачинського, видавництво „Український Робітник“ зліцитувало його за довг 7000 карб., які він не міг віддати. Все, що він привіз із собою забрали з хати так, що донька Бачинського Олена в нужді, не маючи що продавати з річей (звичайний спосіб прожитку деяких галичан у Совітах) мусіла жити з підмог консуляту.

Всі приятелі і знайомі Ю. Бачинського теж не вірили звісткам про його арешт. Ворожили йому велику карієру, бо була це людина сумирна і коли він після довгих літ небувалого добробуту і безжурного життя рішився їхати на Совітську Україну з глибокою вірою в кращий суспільний лад у „робітничій державі“, то не на те, щоб ходити там на контрреволюційні засідання. Не інакше було теж із Р. Скazинським.

Трагічний кінець усіх цих щирих і наївних радянофілів, що були глухі на всі перестороги земляків перед відїздом, розсіяв останні ілюзії галицьких радянофілів щодо сяких-таких умовин праці у Совітах для людей, вихованих в Европі.

Д-Р РОМАН ГОЦЬКИЙ 3)

ПРИРОДНА РОЛЯ ЖІНКИ.
Психольоґічний нарис

Культурні чинники причинилися до підвищення числа одиниць. Крім цього вони зменшили людське життя через те, що вони вплинули безпосередньо й посередньо на природну ролю жінки. Їх безпосередній вплив досі незначний; зате в більшій мірі позначився посередній вплив культурних чинників на жіночу функцію творення нового життя.

Перейдім до питання які культурні чинники вплинули безпосередньо себто тілесно на відтворчу здатність жінки. Нема сумніву, що культурне плекання фізично кволих і хирявих одиниць відбивається шкідливо на жінці. Зростають жіночі недуги, жіноча неплідність та число самовільних викиднів. Одначе це відограє покищо не дуже значну ролю в зниженні творчої діяльности жінок. Але як у тварин домашне життя шкідливо вплинуло на розмножування, так у людини спричинила це цивілізація. Процес обміну речовин, який нарушують культурні впливи, себто розніжнений і складний спосіб життя й харчування, не може видержати ще і дальшого обтяження, до чого причиняється вагітність. Затроєння підчас вагітности більше поширене серед мешканок міста, ніж серед селянок, що ближчі до природного стану; воно ще рідше трапляється жінкам менше цивілізованих племен.

Розвиток акушерства дуже часто дозволяв рятувати матері і діти. З огляду на життя одиниці це рятування треба вітати, але з погляду людського роду викликує сумнів чи зберігання кволого життя мало рацію. В усякім разі це розмірно рідкі випадки; покищо маємо повну підставу вдовольнитися культурними досягненнями, що захищують відтворну діяльність жінки й признатися до думки Рунґе, що допомога жінці при творенні нового життя — це один із найблагородніших здобутків цивілізації.

Посередній вплив культури на природну ролю жінки багато більший від безпосереднього. А саме підвищені культурні вимоги з одного боку й тяжча боротьба за істнування з другого боку вплинули на відтворну діяльність жінки.

Нема сумніву, що культурні вимоги цивілізованих народів підвищилися. Стародавня простота й колишні скромні життєві домагання щодо одягу, домівки, комунікації, освіти, естетичних потреб, спочинку тощо, минули. Людина щораз більше домагається достатньої участи в культурних добрах. Їх треба бажати кожному, жінці й чоловікові. Жінка-мати повинна стежити за поступом, щоб якомога передати їх дітям разом із моральними й інтелектуальними прикметами своєї нації. Адже ця передача виходить на користь суспільству.

Але також боротьба за істнування стала тяжча. Зріст індустріялізації й намагання поменшити видатки виробництва та використати найдоцільніше силу робітника, зменшили попит на робочі руки. Далі через зріст жіночої професійної праці виникло для чоловіка немаловажне суперництво. Вкінці приріст людности, спричинений культурою зробив одиниці боротьбу за істнування важчою.

Зріст культурних вимог і тяжка боротьба за істнування не могли не полишити наслідків. Чоловікові важче ніж колись заспокоїти потреби родини; він щораз трудніше зважується заснувати рідне огнище. Відповідно до цього маліють бажання й спроможність подружньої пари на більше число дітей; тільки в рідких випадках можна мати грошеві засоби на великі культурні вимоги й водночас на велику рідню.

Які наслідки мали ті явища для природної ролі жінки?

Важко розвязати питання, чи збільшилося число незамужніх жінок, бо нема порівняльних чисел із минулого. Але тому, що чисельний склад жінок у віці 20—40. рр. у всякім разі більший від числа душ чоловіків-одноліткіів, то зрозуміло, що багато з них не зможе відограти природну ролю; вони приневолені взятися до професійної праці й іти навзаводи з чоловіком.

Але ми ствержуємо ще далі факт, що в останніх 50 роках — згідно з статистичними даними — жінки стають пізніше замужніми, ніж давніше. Крім цього відволікати вік одружіння це, з погляду природи, має мабуть ще більшу вагу, ніж відволікати речинець перших пологів. Відтворна діяльність жінки повинна розпочинатися в роках повного розквіту (20—24 рр.), але матеріяльно-суспільні обставини здебільша приневолюють її відкладати її ролю як творця нового життя. Але також у випадках раннього віку одружіння, спостерігаємо як відкладають жінки час, коли стають матерями, з економічних і інших, густо-часто розбіжних із законами природи, міркувань. Саме для жінки, пізні перші пологи мають недобрі наслідки в неодних випадках.

Далі спостерігаємо, що мати родини виконує нераз, поруч материнських обовязків, професійну працю, бо до цього приневолюють її підвищені матеріяльні й культурні власні потреби та її родини. Материнство й професійна праця це занадто важкі звання, коли їх виконувати водночас і одно або друге мусить зазнати більшої або меншої шкоди. Щоправда завдяки культурі відпала деяка праця первісної матері, а проте головна діяльність матері повинна бути в ділянції материнських обовязків, що на жаль відходять нераз на задній плян.

(Далі буде.)

Ще про поїздку львівських богословів.

Під увагу Коломийщини і Станиславівщини.

У четвер ми проголосили, що хор львівських богословів, який в порозумінні з Головною Управою „Р. Ш." обїздить з концертами у честь Шашкевича міста Галичини, уладить концерти також у Коломиї 26. серпня й у Станиславові 27. серпня ц. р. Тимчасом виринула серед самого хору непоборна трудність і, на превеликий наш жаль, а безперечно й зацікавленого громадянства тих міст — **заповіджені концерти в тих містах не відбудуться.** Цією дорогою прохаємо вибачення за недодержання обітниці, спричиненої невідхильною обставиною.

Кружки „Р. Ш." в Коломиї і Станиславові зволять застановити дальшу підготову й поінформувати громадянство про відкликання концертів у їхніх містах.

Останній цьогорічний рідношкільний концерт богословів відбудеться в неділю 25. серпня ц.р. **в Городенці.**

Головна Управа „Рідної Школи".

Серед усміхнених очень ят.

„Мандрівка" співробітників „Діла" по львівських півоселях

В гамірливих вулицях галицької столиці, серед безупинного клекоту великоміського життя відбувається багато дечого такого, що скрите перед очима пересічного українця. Поважніші справи, загальносвітового та загальноукраїнського характеру, прислонюють своїм розмахом і величиною неодин цікавий факт, про який львівський громадянин довідується з преси, хоч переходить кожного дня попри нього.

Є напр. у Львові українські вакаційні півоселі. Що якийсь час під львівськими церквами причіпали сині карточки з написом „На діточі півоселі", громадянин кидав у пушку свій сотик, перечитав карточку й ані не застановлявся, на що насправді дав свій даток. І, заложуся, що небагато українців Львова знає про те, що ці їх дрібні датки складалися на велику акцію львівських українських півосель, в яких ці дрібні сотики розяснювали 6 тижнів більш як сімом сотням дітей оченята та давали їм змогу вирватись із сутерин, завулків і вулиці на сонце.

За два-три дні ці оселі кінчать свою працю і будуть тільки соняшним спогадом сотень дітей, які булиб не знали, що таке сонце, втіха і добрий харч, колиб не ці оселі. І тому хоч часописною статтею треба цю працю відмітити.

•

Сідаємо з товаришем у трамвай. Маємо півтора години випрошеного в редакції часу і плян: вул. Руська, Личаків, Академічний Дім і св. Юр.

На Руській не застаємо в домівці „Захоронки", де сподівалися найти півоселю, нікого. Інформують нас, що тут є тільки центральна складниця харчів для всіх півосель.

— Фассунгштелле! — каже мій товариш, що колись вислуговувався мачусі-Австрії.

Трамвай несе нас на Личаків. Скручуємо на Крупярську, до будинків „Просвіти". Біля брами зустрічають нас перші осельники й у підскоках ведуть нас до „начальної команди". Але „начального команданта", п-ни Кульбівни Анни, нема на „площі вправ". Поїхала за чимсь до міста. Представляємося отже молоденькій заступниці, п-ні Марійці Гриськівній, що хоч червоніє від зустрічі з представниками преси, дає собі, бачимо, раду з гомінкою чередою дітей. По всій висипаній площі, відгородженій від подвіря, крутиться малий нарід. Один сидить так собі. Пять або шість дівчаток скупчилось біля 2-літнього Славця, якого овинули ніби ляльку плащами і кладуть на плащі спати. Славцьо, кучерявий русявчик, справді наче лялька, але він не найменший: має міцну конкуренцію у 2-літній Славці, розсміяній і розбавленій шатинці. Вісьмох, може й більше хлопців гонить за футболем, що відбивається від паркану, дерев і раз від мене. Це їм можна, а наші офіційні відвідини їм далеко не такі цікаві, як уявлена брамка і „паршивий" (так таки й викрикають) воротар, що раз-по-раз пропускає. Ще інші сиплять з піску якийсь „копец", а то й хліб випікають з піску.

І таких в цій оселі 60-еро. На другому сніданку, обіді, що складається з юшки і мяса та підвечірку, який дістають на півоселі, поприбувало їм по 2—3 кіля. Увесь час надворі, а все це діти найбідніших, є по двоє-троє з одної родини і по одежі пізнати, що в хаті біда. Але цих 6 тижнів додасть сил, а додасть! Хоч з місяць будуть ще сміятись так, як тут, та носитимуть осмалену шкіру.

„ЗАПОРІЗЬКИЙ КІШ".

„Трійка" заносить нас аж на Баторого, звідки ми на крилах — кажучи поетично — в Академічному Домі. Йдемо попід нього й у колишній студентській харчівні бачимо добру сотню голов за столами. Якраз обід. На сходах зустрічає нас „команда" — п-ні Ася Єзерська і двоє її адютанти — пп. Панасюк і Стерпак. Не знаємо, що вони тут роблять, але за хвилину нам ясно:

— Слава Ісусу Христу! — вітають нас хором зза столів — самі хлопці. Ця оселя призначена для хлопців і відома в „осельному" громадянстві під назвою „Запорізький Кіш". Є в ньому, правда, кілька дівчат, але це — каже п-ні Єзерська — для потіхи: сестри „запорожців", які годі було розлучати з братами. Кіш якраз обідає й сидить за шістьома великими столами, на яких повно гуляшу з кашою. Якийсь один „запорожець" їсть ще яринову юшку — спізнився трохи. Дехто з моторніших вже зїв, але за столом сидить чемно, хоч братства тут від 3—16 літ. Уявляємо собі цю кохану банду в повному русі! І не завидуємо „комендантам" Панасюкові і Стерпакові. Найчемніший з них — це мабуть малий Адась, один з трійки дітей безробітного, що всі в цій оселі. Він порпає

ВАСИЛЬ МАКОВСЬКИЙ 38)

ҐМІНД.

ТАБОР УКРАЇНСЬКИХ ЗБІГЦІВ І ВИСЕЛЕНЦІВ У ЧАСІ СВІТОВОЇ ВІЙНИ 1914—1918.

Спогади зперед 20-ти літ.

Склеєний штучно „комітет" не мав потрібної поваги і через те далі терпіла культурно-освітня робота в таборі. Не було іншого виходу, як для поважніших уладів і свят установлювати у відповідному складі окремі принагідні комітети, котрих рішенням загал охотніше підчинявся. Під повагою того кволого „Комітету для національних справ", бичованого принагідними підкомітетами, уладжувались відтак всякі культурно-освітні і національно-політичні свята й уладив таборі; одначе — без більшого розмаху. Повага того комітету танула, в його нутрі не було суцільного ладу, тому й обновлення його, яке не йшло по лінії амбітних одиниць, подибувало все якісь нові труднощі. Не диво, що поруч „Комітету", що мав зосередити всю культурно-освітну роботу, стали з тією самою метою виринати в таборі інші організації.

Перший прокинувся „Жіночий Кружок", котрий з весною 1916. року завязався під головством п-і Ольги Бачинської. Формально „Кружок" не колідував, але суттєво суперничав, а то й випереджував „Комітет" у його культурно-освітній роботі в часі від весни до осени 1916. року. Під його іменем уладжено в березні низку Шевченківських відчитів, але святочного концерту, як попереднього року, не було. В квітні (дня 25-го) дав „Кружок" аматорську виставу „Верховинці" і заповів низку дальших. Відчитами звеличано традиційну память знесення панщини в днях 15. і 16. травня й уладжено в таборі з цього приводу вулицями великий маніфестаційний похід. У дні 31. травня відправлено заходом „Кружка" в таборовій церкві заупокійне богослуження за душу Івана Франка, крім цього в трьох окремих пунктах табору вшановано його память популярними відчитами. Урочистий обхід цісарських уродин дня 18. серпня з походом і святочним концертом теж відбувся старанням тогож „Жіночого Кружка". Лиш треба запримітити, що всі маніфестаційні походи, які тільки в таборі були, були ділом організації таборових інспекторів Григорія Фединського і Дмитра Луканюка.

Другою сполукою з характером установи був заснований 30. серпня 1916. р. окремий „Співацько-Драматичний Кружок", котрого головою став о. Зенон Кирилович, а режисером д-р Невестюк. Найбільшою заслугою того „Кружка" було основне обновлення і піднесення до мистецького рівня співацького хору, котрий у січні тогож року занидів так, що як 28. червня прийшлось уладити урочисте поминальне богослуження в память архикнязя Фр. Фердинанда, на котре посходилася вся німота, треба було хор імпровізувати. По правді, забракло тоді знаменитих голосів. Аж як приїхали до табору: сопраністка С. Музиківна, бас А. Бабій і справний диригент Іван Ворончак, хор віджив і відновився на мистецький лад. Був це дійсно гарний хор, коли його співом насолоджувались вибагливі мельомани.

Та й у „Жіночому Кружку" не миналось без знеохоти і непорозумінь на підкладі заходів амбітних одиниць; всеж таки не розголосних і непримітних. Супроти виселенецьких мас від „Жіночий Кружок" перехоплені від немічного „Комітету" діла справно й охотно; та — що найважніше — не збочував від вироблених у нашому народі релігійних, етичних, суспільних і національних основ та напрямків і не викликував у роздратованих умах національного розладдя. Всякі спроби підважувати ті основи й напрямки, хоч носили штемп „Жіночого Кружка", ділялись не з його волі. До першого Виділу того „Кружка" — крім п-і Ольги Бачинської як голови — належали пані: д-р Іванна Вітошинська, Катря Гриневичева, А. Кітаївна, Стефанія Максимівна Анна Павлюківна, Марія Процівна, Єлисавета Процівна, Євдокія Стахів і Стефанія Ціпановська.

Заходом, чи пак з побуду „Жін. Кружка" повстала в таборі ще одна, що правда, переходова, відчитова установа, що прибрала шумну, хоч не офіційну назву „Людового Університету". Намічену тією установою низку відчитів, що відбувалися в кухні десятої секції, започаткував дня 16. квітня 1916. р. пос. д-р Олександер Колесса, як відпоручник „Української Культурної Ради". Ті відчити закроювали на вищу, ніж селянська, інтелігенцію; про деякі з них можна було без упередження сказати, що вони не були доцільні для переважно селянської авдиторії. Взяти хочби відчит молоденького студента університету Т. про теорію Дарвіна. Це предмет роздумувань для глибоко і всесторонньо освічених умів, до яких і сам прелегент тоді ще як хлопчик не міг зачислятись, а не для простого мужика.

(Далі буде.)

пальцем у зубі, але коли питаю, як смакував гуляш, моторно ріже:

— Добрий, а зупка теж!

Є тут в півоселі і два чи три гімназійні учні. Дівчатка мають окремий столик. А коли нас просять до командного стола покушати „запорізького“ харчу, юшки й гуляшу, усі ці осельники скрикують щось грімко, аж моторошно робиться.

— Смачного вам кажуть! — сміється п-ні Єзерська.

— А! Дякуємо! — і почуваємо себе ниби серед родини. А за їдою довідуємося, що цих „запорозців“ в оселі 90, що робили недавно ревію й забаву. Живуть близько з жовківською оселею, відвідуються. Завважуємо, що всі діти дуже добре осмалені й виглядають чудово. Кажуть — поприбували по 3—4 кіля. І не диво, бо те, що ми їмо, якщо воно не хабар нам, направду смачне. І я пропоную навіть товаришеві:

— Знаєш, що? На слідуючі ферії записуємося до півоселі п-ні Єзерської. Приймете? — питаємо салю.

— Приймемо! — кричить саля. І починають співати. Про те, що в оселі „добре є“, про Ярему, і про похід в ліс. Співають добре, справжні запорожці.

А як живуть? Порядок дня на стіні зраджує це: 9 год. молитва, 9.10—9.25 руханка, 9.25—9.40 сніданок, 9.40—13 прогулька, 13—13.20 миття рук, 13.20—14 обід (нині скоріше, бо їдуть на площу закінчувати оселі!), 14—15 відпочинок (тоді найменші сплять), 15—15.45 гри й забави, спів, 15.45—16 миття рук, 16—16.30 підвечірок, 16.30—16.45 миття зубів і 16.45—16.50 молитва.

На такім „ригорі“ варта пожити. Шкодую, що за моїх діточих літ чоловік ані не знав, що таке півоселя.

В ТІНІ СВ. ЮРА.

Нарешті ще кількасот кроків і ми на подвірі храму св. Юра. Попадаємо також на обід і кольоровий квадратик серед просторого майдану — це найменші їдять у лавочках, такий самий гуляш і юшку, як ми на стрийськім. Всі півоселі мають однакову „менажу“. А ці в лавочках — сама дрібнота: кількох ще й їсти не вміє і годувати треба, але мордується як може з великою ложкою й вилками, бо гуляш смачний і дома такого нема. Старші чекають на боці на свою чергу, а окремо в кімнатах їдять дівчата, теж на зміну. Святий Юр — це найбільша півоселя, 150 дітей, звичайно найбідніших. Є тут приміром три сироти без батька, є й такі, що давно батьки їх не мають що дати їсти дитині, бо безробітні. І не диво, що так пильно слідкують вони за великим баняком і ринкою, біля яких порається, виділюючи порції, п-на Корецька, помічник „команданта“ цього дробу, п-ні Софії Ільницької. Стопятьдесять дітей, а їх три (ще п-і Лехнюківна), є коло чого наробитись, коли й годувати треба. Але не всі такі. Є такі горошники, як ця кучерява з синіми вічми, яка прибігла почванитись, що зїла, такі, як оцей, що показує п-і Ільницькій роздерту кишеню або й той, що загубив ложку — це вже резолютні громадяни, хоч які маленькі. А п-і Ільницька рухлива й усміхнена й не видно по ній втоми, яка чейже мусить бути при такій „родині“ і всюди вона водночас: тут і там, в кухні і їдальні дівчат, а за нею цілий гусак живих кульок....

А на півдотретьої треба бути готовим, вмити їх усіх, зодягнути, запакувати до трамваю і їхати на оте закінчення...

Велика є вартість тихої, непомітної, але щирої й муравлиної праці.

ЖОВКІВСЬКА „БАЗА“.

На годиннику далеко вже по тій годині, в якій ми мали вернутись до редакції. Відсилаю товариша, що хоч старий вояк, а проте має нерви, як дівчина і сам їду ще на Жовківське. Цю півоселю виїмково знаю: трохи не щодня переходжу побіч брами в 62 ч. і тоді входжу на подвіря та любуюся: Дітища порозлазяться по подвірі, або товпляться у відгородженому парковом городчику, як рій метеликів у кліточці. Є серед них маленькі, що ходять ще непевним кроком, є старші, резолютні, а є й такі, що треба мішної руки, щоб держати їх у карбах. На бальконі від подвіря застаю іноді засмалених хлопців, що тереблять бараболі, або дівчаток, що миють посуд. Це дижурні. Бо дисципліна і лад мусить бути, а вправна в такому ділі п-і Олена Бігунівна зі своїми помішницями, п-ями Фрондзей і Коник'вною влаштовує усе так, що її 110-головна громада (теж одна з найбільших півосель) ходить, як механізм годинника. Діти виспівують „вдовички“, „рідного краю“, „до зброї“ і інших „книць“, ходять у відвідини до інших півосель, навіть на Клепарів і на Знесіння, або дряться по Кайзервальді, їлять і миються, а півпятої уставляються у чотирокутник і співають „О, спомагай нас“ милим, янгольським хором. Тоді мами й батьки, збідовані й сірі постаті, стоять у брамі й дожидають на своїх пустунів, а батькам очі сміються до бронзових, повних і веселих облич дітей, що приходять сюди іноді цілою хатою, іноді в одвій проношеній суконочці, бо Жовківська дільниця найбідніша. А проте ті маленькі громадяни здорові, дужі і під пров. п-і Бігунівної влаштовують навіть публичні імпрези: ось тільки недавно грали в домівці жовківської читальні „Просвіти“ песку „Весела сопілка“. І — каже п-і Бігунівна — є серед тих бідних дітей дуже здібні: є чотири сирітки Химочки, незвичайно талановиті, є справжні артисти з божої ласки, танцюристи Стефанки — хто цим дітям заступить оселю, коли її замкнуть?

П-ю Бігунівну застанете завжди серед її громади. Ледви чи хто любить так свою працю, як ця тиха народня робітниця, під опікою якої перейшло за кілька літ вишкіл багато вже бідняцької дітвори Жовківського..

•

Так виглядають картини чотирьох півосель. У Львові усіх їх — вісім і в них завдяки даткам громадянства, допомові магістрату та головне — жертвенній праці гуртка українського ідейного жіноцтва, на чолі якого стоїть п-ні Ракова, більш як 700 українських дітей Львова, тих найбідніших, тих, що напевно пропалиб для нас, якби не півоселі, находило шість тижнів радість, сонце і здоровий харч.

Хай ця стаття буде частинкою признання за працю цього ідейного жіноцтва. А коли його заходом відчинять свої кімнати захоронки у Львові, теж для найбідніших дітей — хай українське громадянство по своїй змозі допоможе йому в цьому ідейному, обчисленому не на рекляму й розголос, а на творення українського Львова, на великі національні цінності ділі

А. К.

Дальші перепони

в засновуванні і веденні дитячих садків „Р. Ш.“

Через недостачу опіки над маленькими дітьми, яких родичі йдуть до праці, бували й бувають численні нещасливі випадки як для самих дітей, так і для громадян. ба — нерідко цілі села й містечка йдуть з вогнем, що його спричинили полишені без опіки діти. По-друге, такі діти, „виховуючись“ самопас на вулиці чи на вигоні, не тільки не вчаться там нічого доброго, але навпаки: набираються поганих звичок і норовів, які опісля важко викорінити. Для таких полишених власній долі дітей необхідна якась опіка і ту суспільну опіку дає Рідна Школа у виді сезонових дитячих садків.

До-недавна таким дитячим садкам противились органи шкільної влади, підтягаючи їх під „пшедшколя“ та вимагаючи з того титулу важких законних передумовин. З комунікату Головної Управи РШ громадянство довідалося, що внаслідок інтервенції представника Головної Управи РШ в Кураторії ЛШО шкільна влада погодилась на ведення таких сезонових дитячих садків під умовиною, що „Рідна Школа“ влаштує для некваліфікованих кандидаток курс, настановлятиме провідниці та контролювати їхню працю. Це все „Рідна Школа“ виконала всеціло і своєчасно, одначе перепони не минулися; правда, цим разом не так від шкільної влади, як від місцевих адміністраційних чинників. До наведених вже у пресі фактів подаємо низку нових враз з освітленням характеристичних обставин.

В *Камінці Струмиловій* дозволило тамошнє старосто (староста Курпінський) на 1 дитячий садок „Рідної Школи“ від 1. липня 1935. р. а саме в самій Камінці Струмиловій; на дитячі садки в інших громадах свого повіту староство не дозволило.

На представлення делегації Пов. Кружка „РШ“ в Камінці Струм., зложеної з голови о. Квіта і заст. голови д-ра Лемішки, тамошнього лікаря, староста заявив: „Маєте дитячий садок у Камінці Струм., а по селах нехай закладають *громадські* дитячі садки, а не „Рідної Школи“, бо тоді за них відповідає солтис“.

На заміт, що чейже священик і лікар дають кращу запоруку доцільного ведення дитячого садка, ніж якийсь малограмотний солтис, староста не дав ніякої відповіди. Завважив тільки, що в його повіті є спокій і він хотів би, щоб так і дальше було. На заміт, що саме такі неузасаднені відмовні рішення староства проти дитячих садків можуть серед українського громадянства викликати негодування — староста теж не дав ніякої відповіди. Не дав також відповіди на заміт, що чейже *опіки* над 3-літніми дітьми не можна вважати *політичною* діяльністю.

При кінці липня 1935. р. був у Камінці Струм. тернопільський воєвода. До нього вибралась депутація, зложена з о. шамб. Цегельського і директорів Пекарського й Мулькевича. Попри інші справи депутація домагалась українських учительських сил для місцевих народніх шкіл, бо в Камінці Струм. є тільки учителі-поляки, та порушили справу заборон дитячих садків у Камінеччині. П. воєвода признав, що такий стан ненормальний і треба буде дати до Камінки Струм. також учителів української народности. Щодо дитячих садків, то заявив, що на пробу дозволить на *кілька садків* „Рідної Школи“ в Камінеччині.

Після цієї заяви п. воєводи Кружки „РШ“ знову повносили подання за дитячими садками, одначе дозвіл дістав *тільки один* Кружок „РШ“ *в Деревлянах.*

Крім двох дитячих садків „Рідної Школи“ є ще дитячий садок т. зв. „громадський“ у *Якимові*, що його підготовляв Кружок „РШ“ і де Головна Управа „РШ“ настановила провідницю.

В *Бузеччині*, камінецького повіту, має бути і „громадський“ дитячий садок у *Ракобутах*. Поза тим до Бузеччини спроваджують польські сестри-Феліціянки, які до своїх дитячих садків стягають українські діти, заманюючи їх ласощами і всілякими дарунками. Та українські батьки не хотять посилати туди своїх дітей. Навіть ті, що через непорозуміння вписали своїх дітей, тепер їх відбирають.

Стрічають перепони також Кружки „РШ“ в *бучацькому повіті*. Ось приклад:

Щоб не було заміту, що за пізно роблено старання за дитячим садком, Кружок „РШ“ в *Монастириськах* вніс подання до бучацького староства вже 15. квітня 1935 .р. На домагання староства Кружок „РШ“ зложив 25 зол. на кошти санітарного обслідування приміщення дитячого садка. На численні інтервенції в староствi обіцяли, що справу полагодять прихильно, якщо зі станиславівського староства прийде прихильна відповідь щодо льояльности кандидатки на провідницю. Дня 11. липня 1935. р. доручено відмовну відповідь. Одначе не з причини недостачі льояльности кандидатки на провідницю, тільки тому, що по думці бучацького староства *взагалі не треба дитячого садку в Монастириськах.* Дотичне рішення звучить дослівно так:

Starosta Buczacki Nr. B. 32. Buczacz, dnia 27. czerwca 1935. Do Zarządu „Krużka Ridnej Szkoły“ w Monasterzyskach na ręce p. D-ra Horbaczewskiego. Na zasadzie art. 2. rozp. Pana Prezydenta Rz. P. z 22. IV. 1927 o nadzorze i kontroli nad działalnością instytucji opiekuńczych (Dz. U. Rz. P. Nr. 40 poz. 354) — nie przyjmuję do wiadomości zgłoszenia o otwarciu w Monasterzyskach ogródka dziecięcego (sadka), ponieważ stosunki miejscowe nie wymagają założenia tego rodzaju przedszkola. Przeciw nin. decyzji przysługuje Panu prawo wniesienia odwołania do Wojewody Tarnopolskiego za mojem pośrednictwem w ciągu dni 14, licząc od dnia następnego po jej doręczeniu. — Załączniki prośby, a to: poświadczenie pryw. gimnaz. Ridnej Szkoly w Stanisławowie, wydane, Iwannie Fediw — zwracam w załączeniu. Pozostałość z zaliczki 25 zł., przesłane na koszta komisyjnego zbadania lokalu, w kwocie 1 zł. asygnuję równocześnie przez Urząd Skarbowy w Buczaczu. — Starosta Powiatowy: Fedorowicz.

Цікаво, пощо староство жадало 25 зол. на обслідування придатности будинку під дитячий садок у Монастириськах, як уважало, що його там не треба?

Очевидно, проти цього відмовного рішення внесено рекурс до воєвідського уряду в Тернополі, яке його досі не полагодило, а час іде....

Такі і т. п., нічим неоправдані, послідовно відмовні рішення органів повітової адміністраційної влади для тутешніх взаємовідносин дуже характеристичні

Безробіття на селі і боротьба з ним.

Катастрофа безробіття шириться не тільки по містах, але пригнічує теж важким тягарем село. Безробіття в місті є грізним соціяльним явищем, яке густо-часто доводить до сутичок, а то і кріваних заворушень. І тому під тим кутом найчастіше розглядають проблему безробіття в місті як загрозливе явище для суспільности і публичного ладу. Над його поборенням, чи бодай злагідненням страшної нужди між безробітними працює держава, яка приходить безробітним з видатною матеріяльною допомогою, працюють робітничі, добре зорганізовані допомогові організації і спішить їм з допомогою ціле громадянство.

Справді, про заворушення на селі чуємо тільки деколи. Безробітний на селі має майже завжди дах над головою, постійно недоїдає і привикають до своєї нужди, без ніякого виглядку на краще завтра. Цього нуждемного животіння безробітних на селі люди з міст не розуміють і тому майже не звертають уваги на безробіття на селі. Одначе на дальшу мету безробіття на селі є великою колодою на шляху поступу, бо доводить до фізичної й умової павперизації населення і збільшує доплив безробітних нуждарів до міст.

Деж шукати розвязки цієї важливої проблеми? Найпростішою розвязкою був би відплив надміру робучих рук зі села до міст, в яких розвивається промисл. Але тепер така розвязка виключена, бо розвиток промислу залежить від покупної сили села. Безробіття є одною з причин нужди села, отже мусить бути зменшене, щоб село могло більше купувати. І так повстає заворожене коло.

Давніше багато безробітних селян шукало праці за морем, або на сезонових заробітках перед війною — у Німеччині. Данії, по війні — у Франції. Нині не тільки, що еміграція замкнена для наших селян, але ще вертаються безробітні з Франції, Злучених Держав і т. д.

Поважно злагіднити безробіття нашого села моглаб була рільна реформа, якби землю розпарцелювали поміж наших селян. На жаль рільна реформа тільки збільшила голод нашого села, бо землю розпарцельовано поміж чужий елемент.

Єдиною дошкою рятунку для нашого села під теперішню пору може бути швидкий розвиток сільсько-господарської кооперації в усіх її видах, поширення мережі кредитових кооператив райфайзенок та Українбанків і розбудова молочарської кооперації. Тільки при допомозі кооперації вдасться поліпшити рентовність сільського господарства, перейти в околицях більших міст зі збіжевої господарки на яринно-молошну господарку, поширити годівлю тварин, плекати садівництво — словом використати вузенькі нивки так, як це використовують інші народи. Тільки інтензивна господарка в кожному селі і на кожній грядці землі може дати працю нашим безробітним, які примирають з голоду і може врятувати наш нарід від фізичного нидіння та дасть змогу перетрівати страшне лихоліття.

—o—

Арештування комуністів у Харкові.

На Сов. Україні викрили новий опозиційний рух між комуністами проти Москви. У Харкові усунули цілу управу міської ради під закидом, що веде замасковану контрреволюційну акцію і що допустилась зловживань. Предсідника харківського совіту Сартікова та його заступника притягнули до відповідальности за приналежність до української організації ще в 1920. р. і за поборювання большевиків. Влада усунула теж секретаря міської ради Вольфштайна за симпатії до меншевиків і поборювання політики Сталіна.

—o—

З передвиборчого руху.

ТУРЧАНЩИНА.

В неділю 18. серпня відбулася передвиборча нарада в **Ісаях**, якій проводив місцевий парох **о. Іван Криса** і на якій зреферував виборчу справу **д-р М. Кондрат**, адвокат з Турки. Присутні в числі 50 осіб заявились за участю в соймових і сенатських виборах та за кандидатурою Гриня Тершаківця.

В середу 21. серпня відбулося в **Турці** в домі „Просвіти" передвиборче віче при участи 119 осіб, у тому 11 священиків, 7 світських інтелігентів, 3 жінок і 98 селян з різних сіл, навіть таких далеких, як Свидник, Яворів і ін. В склад президії, яка проводила вічем, входили: **д-р М. Кондрат** з Турки, **о. І. Тимчук**, декан з Беньової і **д-р В. Бабій** з Турки. Віче відкрив голова П. Н. К. **д-р М. Кондрат** і передав між іншим привіт, що його надіслав б. посол тут. округи Д. Великанович. Опісля кандидат на посла **Г. Тершаковець** виголосив довший реферат, у якому представив політичне положення українського народу в Польщі і з'ясував причини, які спонукали Провід УНДО взяти участь у соймових і сенатських виборах. В дискусії промовляли: А. Горечко з Турки, о. Й. Ільницький зі Шумяча, о. І. Криса з Ісай, о. І. Тимчук з Беньової, о. А. Левицький з Турки й ін.

На внесення д-ра Д. Марціва ухвалено всіми голосами присутніх проти двох довіря для Ц.К. УНДО і рішено взяти участь у виборах та підтримати кандидатуру п. Тершаківця. Після обговорення о. В. Яремкевичем з Волчого і Г. Тершаківцем справи дорогового податку замкнув предсідник це під чисельним і мериторичним оглядом вповні удатне віче.

Вищі французські старшини беруть участь у маневрах совітської армії.

ПАРИЖ, 23. 8. ПАТ. „Еко де Парі" повідомляє з Москви, що французькі старшини вперше братимуть участь у великих совітських маневрах на Совітській Україні. Керманичем французької місії буде ген. Льоазо, заступник шефа генерального штабу. У складі місії будуть між ін. теж полк. Мендра з вищої воєнної школи та полк. Леон з генерального штабу.

Крадіж шифрованих телеграм.

Французький щоденник „Л' Інтрансіжан" повідомляє з Льондону, що чотири шифровані, дуже важні телеграми, які вислав абісинський амбасадор у Льондоні д-р Мартен до цісаря Абісинії з дати 2, 9, 10. і 13. серпня, не дійшли до Аддіс-Абеби. **Здогадуються, що ці** телеграми вкрали агенти італійського уряду.

—o—

ПО ШИРОКОМУ СВІТІ.

— Абісинський цісар видав учора з нагоди свята Вознесення, що його абісинці святкують згідно з китайським календарем бенкет для 10.000 осіб.

— З Пуни повідомляють, що відділ зложений із 130 вояків і старшин — 14 пенджабського полку виїхав через Бомбай до Аддіс-Абеби.

— Вчора арештували в Софії провідника македонців Петка Трайкова, за яким довший час шукали. Трайков був провідником македонців-протогеровистів, противників Михайлова, що втік до Туреччини.

— Минулої ночі юрба 300 людей напала в Санта Роза в Каліфорнії на кількох комуністів. Трьох комуністів побили.

— Повінь у районі Бурдван в Бенгалю позбавила більш як 10.000 осіб даху над головою.

— Агенція Аваса повідомляє з Берліна, що в минулім році загалом стерилізували 56.244 мужчин.

— Комісія закордонних справ американської палати репрезентантів затвердила на внесок підкомісії проект закону про невтральність. Але цей закон обовязуватиме тільки до 29. лютого 1936 р.

— В Римі кружляє поголоска, що Мусоліні як міністер війни сам обійме начальну команду у великих маневрах італійської армії.

— На недалекій сесії законодатних зборів у Дельгі один посол має поставити внесок, щоб Індія виступила з Ліги Націй.

— 22. серпня ц. р. в год. 12.30 надзвичайний посол і повновласний міністер Аргентини Едуардо л. Кольомбрес предложив польському президентові на торжественній авдієнції грамоти.

Присилайте передплату!

Революція в Еквадорі.

НЮ ЙОРК, 23. 8. ПАТ. В південно-американській республиці Еквадорі вибухнула революція. Президент республики Ібарра приказав арештувати провідників парляментарної опозиції та кількох вищих старшин. Цього приказу не виконали. Революціонери схопили президента Ібарру.

ЗМІНА ВЛАДИ.

НЮ ЙОРК, 23. 8. ПАТ. Про революцію в републиці Еквадор повідомляють: Між президентом Ібаррою і парляментом тревав від довшого часу конфлікт. В останнім часі президент хотів розвязати палати та розписати нові вибори. Частина гарнізону столиці Кіто підтримала президента та окликала його диктатором. Вже більшість армії виповіла президентові послух. Генеральний інспектор армії полк. Соліс приказав арештувати президента та тимчасово перебрав президентуру. Зміна влади відбулася без проливу крови.

МОБІЛІЗАЦІЯ В АБІСИНІЇ.

ЛЬОНДОН, 23. 8. ПАТ. Райтер повідомляє з Аддіс-Абеби: Абісинська армія дістала приказ бути готовою. Мужчини від 15 до 80 р. життя мають бути приготовані до походу на кожний поклик цісаря. Загальна мобілізація буде тоді, як цісар досяде білого коня і обійме провід над військом.

НОВИНКИ

— ПОДАЄМО ДО ЗАГАЛЬНОГО ВІДОМА, що всякі оповістки про загальні збори, концерти, відчити, товариські сходини, посмертні згадки та вістки особистого характеру міститимемо тільки за оплатою. — Адміністрація „Діла".

— Вистава образів нової ґенерації. Львівський відділ Польського Червоного Хреста організує в часі від 15. вересня до 31. жовтня ц. р. в Музею артистичного промислу виставу образів сучасних львівських малярів, з якої дохід призначений на дальшу організацію і виряд ратункових дружин м. Львова. Участь у виставі беруть: Л. Хвістек, М. Фоерінґ, В. Кржижановський, Ст. Кр[illegible]марчик, В. Лям, Г. Лянґерман, Менкес, Марс, З. Рудніцький, М. і Р.-Сільські, Л. Тарович, Т. Войцеховський, М. Водзіцька і І. Старжинський.

— Заборонені видавництва в Польщі. Польське міністерство внутрішніх справ заборонило поширювати два німецькі часописи, видавані за кордоном („Дер Кемпфер" у Ціріху і „Касандре" в Брюселі) і три німецькі брошури, видані в Чехословаччині, що представляють у некорисному світлі внутрішні відносини в Німеччині. М. і. виведено в небажаному насвітленні справу концентраційного табору в Оранієнбурзі і підпалу берлінського райхстаґу.

— Українська фортепянова музика в радіо. Львівська радіостація передаватиме в неділю 25. серпня концерт української фортепянової музики в виконанні проф. Бориса Кудрика. Програма: 1) Бортнянський: Соната ц-дур: а) Алеґро модерато, б) Ададжіо кон еспресіоне, в) Рондо Андантіно). 2) Лисенко: Баркароля е-моль, 3) Лисенко: Ле рев е-дур. Резерва: С. Людкевич: Фуіє д' альбум, ґіс-моль. Початок концерту в год. 19.25.

— Рільники домагаються річної мораторії. Рільничі палати зажадали від центральної влади річної перерви в плаченні рільниками рат у звязку з оголошеним торік законом про віддовження для хліборобів. Згідно з приписами цього закону довги хліборобів розложено на 14 літ, а платність першої рати припадала на 1. квітня, друга на 1. жовтня ц. р. Оскільки хлібороб не заплатить двох чергових рат, тратить привілей користати з полекш. Прохання ввести річну перерву в плаченні рільниками рат рільничі палати мотивують тим, що багато рільників не зможе заплатити рат наслідком низьких цін землеплодів, а це спричинило би втрату привілеїв, признаних рільникам законом про віддовження.

— Незвичайний виступ бандитів. На дім Едварда Рутковського в селі Мішки Руські під Чесановом напали в ночі два бандити. Коли жінка Рутковського хотіла втікати, бандити застрілили її і зрабували 48 зол. За бандитами влаштовано облаву при участи 150 поліцистів із трьох повітів. Двічи здоганяла їх облава, але бандитам удалось утекти. Аж за третім разом прийшло до вирішної сутички. В часі стрілянини один бандит згинув, а другого тяжко ранено.

— Львівська хроніка. У Сигнівці Великій кинувся до криниці 51-літній Станислав Марек, фризієрський помічник і втопився. Лікар ствердив, що Марек розбив собі череп.

— Вбивство солтиса. У вівторок 20. серпня коло год. 10-ої вечором невідомий справник стріляв крізь вікно до солтиса Михайла Мартиновича в Купчинцях пов. Тернопіль і вбив його. Під заміттом душегубства поліція арештувала шваґра вбитого Кавку, з яким Мартинович процесувався.

— Краєва хроніка. У станиславівській вязниці відобрав собі життя Роман Ластовецький, арештований за напад на залізничого урядовця Йосифа Єжодовича в потязі.

— З Польщі. В Дембіци засуджено Яна Немца з Гембіщина на 6 місяців вязниці з припиненням на 3 роки за зневагу молитви, епископів і релігійних догм. — В Ришеві арештовано Яна Скібінського, судового урядовця, за грошеве спроневірення.

— Словяни під Букарештом. Румунський письменник Віктор Ефтімів ствердив, що на північ від Букарешту, там, де тепер є село Періш, була колись словянська оселя Перун. Назва взята з української мітольоґії.

— Ровер з дерева зладив один професор варшавської політехніки. Рама зложена з тонких дощинок, легких і еластичних, задне колесо має нормальну величину, а переднє є далеко менше. Ровер має три біги, так що можна досхочу наставляти його швидкість.

— Міліон людоїдів. Англійський антропольоґ д-р Амерсвіль після довголітних дослідів і студій оголосив друком працю, де пише, що тепер живе ще коло міліона людей, які споживають правильно або від часу до часу людське мясо. Найбільше людоїдів находиться в середущій Африці та на островах біля Австралії.

— І Кант їздив на село. В життеписах Канта читаємо, що славний фільософ і професор ґеоґрафії на університеті в Кеніґсберзі, Імануїл Кант ціле життя не покидав свого міста. Подорожі дають значіння, а проте Кант був найбільшим фільософом Німеччини без подорожей. Всеж таки ця біографічна вістка не є докладна. В часі літніх ферій Кант виїздив, правда, недалеко, бо до села Модітен під Кеніґсберґом. Там мешкав у домі, що є до нинішнього дня. Його вважають національною памяткою й окружили спеціяльною охороною. Управа міста Кеніґсберґу рішила влаштувати в ньому музей, в якому будуть уміщені меблі з часів Канта і памятки по ньому. Біля дому росте ще липа, під якою фільософ писав свої найбільші твори.

— Слідами Одисея. Одно американське бюро подорожі влаштовує прогульку, що має звідати всі місця Середземного моря, куди мандрував Одисей. Не є це першина, бо першу таку прогульку мав француз Віктор Берар, який повторив Одисею і фотографічні враження цієї подорожі видав в окремому альбомі.

— Франческа Ґаль матірю підкидка. Відому фільмову артистку Франческу Ґаль обвинувачували в тому, що є матірю підкиненої дитини. Очевидно, що це сталось у найновішій фільмі австрійської продукції. Фільма в німецькій мові, дуже весела і гарна п. н. „Мала неня". В цій фільмі режисерії Германа Костерліца, Франческа Ґаль створила нову прекрасну креацію. Партнером Франчески Ґаль є відомий, гарний віденський артист Фридріх Бенерер. У фільмі „Мала неня" грає теж ґеніяльна 6-місячна дитина Бебі Бонди. „Мала неня" незабаром появиться на екранах кіна „Коперник" і „Марусенька", як вистава, що відкриє сезон.

— Жінки здібніші до летунства. Один з найбільше відомих летунів Совітської Росії Ґроґовський думає, що жіноцтво здібніше до летунства ніж мужчини. Він каже, що мужчини можуть летіти тільки до висоти 7000 м., не вживаючи апарату з киснем. Жінки летять і до 10.000 м., не вживаючи того апарату. Як відомо, кисень мучить нерви і очи. На думку Ґроґовського жінки будуть більше потрібними у війні для воздушних летів і тому він радить виховувати жіноцтво на летунок.

— Сон ліком на нервові недуги. Лічниця нервових недуг в Вітчерч (Англія) уживає до лікування нервових недуг зовсім природного способу: сну. Сон, продовжений при помочі наркотиків показався добрим ліком на деякі нервові недуги. Підчас лікарських розслідів прийшли лікарі до переконання, що сон, в якім спочиває мозок здорового чоловіка, так само діляє і на хорого і продовжуючи штучно сон нервово хорому, тим самим і лікуємо його.

— Ріжні вістки. Американська преса вже тепер вказує на імовірного кандидата республиканської партії при найближчих виборах на президента — на сенатора Бораґа. — Провідник англійської робітничої партії Ленсбері виступив з проектом, щоб папа Пій XI або кентерберійський архиепископ скликали світовий конгрес представників усіх релігій для пропаґанди проти всякої можливої війни. — Д-р Екенер вибирається з Берліна ще цього року до Америки на новім дирижаблі. — На американських поштах і телеграфах завели 40-годинний робучий тиждень. — У Копенгаґені відкривають 25-го ц. м. велику виставу франц. мистецтва XVIII в.; буде там 260 образів, 200 рисунків і 60 різьб, не рахуючи меблів, бронзи, порцеляни та іншого роду прикладного мистецтва. — В архівах грамофонового товариства Едісона найшли плиту, на якій записаний 50 літ тому голос англ. королеви Вікторії, що передала єдиний раз у житті фонографом свої бажання... абісинському королеві. — В Мадриті зорганізовано тиждень пропаґанди проти неморальних фільм. — До абісинської армії зголосилося 14 лікарів жидів. — В півд. Франції б. Бордо згоріло 900 га. ліса. — В околиці індійського міста Ґунтур тигр, що втік із цирку, роздер чотири особи. — В Замутові біля Кошиць померла 116-літна селянка Анна Косцова, найстарша жінка в Чехословаччині.

—o—

З кіна.

КІНО „ХИМЕРА": „БАБУНА".

Усі памятаємо славний фільмовий репортаж з Африки „Трейдер Горн", що відкривав нам життя хижаків у невідомих закутинах недослідженої ще частини світу і боротьбу людей з ними. Після цього прийшла друга така фільма „Конґоріля", де оглядали ми прегарні зразки екзотичних і мало відомих країн — тварин і людей. Усе-ж у цих фільмах відчували ми руку режисера, що аранжував уже на фільмовій стяжці деякі сцени, що в дійсності не могли відбутись.

„Бабуна" не має такої штучної інсценізації. Це вірні знимки зроблені сміливою подружою парою англьо-саських мандрівників Джонсонів, що вдруге обіхали літаками Африку. Зупинялись вони навмання, залежно від конечности чи винятково цікавої околиці. Літаки дали їм змогу бачити сцени і поробити з них знимки, про які і мріяти не може подорожник на авті або на власних ногах. Атака левів або носорога на літак краща, ніж найвибаґливіша сензація. Тисячі флямінґів або білих чапель на водах подобають на сніжинки. Джонсони бачили за дві години 10.000 слонів, що ходять громадами по кількасот штук. Бій диких тубільців з борсуком або яґуара з дикою свинею та павіянами це архитвори із звіриного епосу. Вся фільма взяла заголовок від англійської назви павіяна „бабун", тому, що сцени із павіянами займають там дуже велике місце і належать до найцікавіших. Виходимо з кіна з жалем, що фільма бодай не вдвоє довша.

—o—

ДИВОГЛЯДИ.

РІК ВЯЗНИЦІ ЗА КОМЕДІЮ ГОГОЛЯ

Переписуємо з „Ізвестій" з 15 ц. м.: „Гурт діячів петербурського „Реперткома" разом з головою цього товариства Рафаловичем і заступником голови Брянським передані судові за ріжні формальні „пропуски" на службі, головно за дозвіл на виставу ідеольоґічно шкідливих пес, а саме комедії Гоголя „Одружіння". Перший присуд петербурського обласного суду був суворий: Рафалович 5 літ, Брянський 2 роки вязниці. Згодом найвищий суд змягчив кару Рафаловичеві на 2 роки, Брянському на півтора.

Тепер судово-надзірна колеґія найвищого суду СРСР змінила присуд, припинивши справу проти двох засуджених; їх роботу признали зовсім „витриманою" ідеольоґічно й політично. Сиділи більш року.

СОБАЧИЙ КЛЮБ.

Минулого року заснували у Льондоні клюб для собак. А що собаки не можуть приходити туди самі, то приходять з ними їх опікуни. Є між ними такі особи, як князь Уельський, граф Кентський і Ґльостерський, княжна Єлисавета, донька князя Йорку, не рахуючи великих аристократів. Приходять вони туди з собаками двічі тижнево, щоб їх купати. Коли собак купають і миють, вони сидять у великому гарному барі, де на стінах висять образи тільки з собаками. Минулого року вимили у цьому клюбі 7409 собак; цього року число перейде 9000.

—o—

☦ ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ.

Д-р Іляріон Боцюрків, адвокат у Львові помер у вівторок 20. серпня ц. р. у Сороках пов. Бучач, на удар серця в 55 р. життя. Покійний брав живу участь в громадянськім житті в Яворові, Бучачі і в останнім часі у Львові, куди переніс у 1933 р. адвокатську канцелярію. В 1918/19 р. був за української влади повітовим комісарем у Бучачі. У Львові був головою читальні „Просвіти" на Городецькім та Організації Українців м. Львова Городецької дільниці, де працював у вільних хвилинах свого життя. Був теж членом Союзу Українських Адвокатів.

Д-р Боцюрків визначався великими товариськими прикметами і мав веселу вдачу, заслужив собі ще від студентських часів славу прегарного оповідача. Його гумористичні монольоґи довгі роки були окрасою товариських сходин і забав. Серед інших обставин він став би напевне першорядним актором. Ненадійна смерть д-ра Боцюркова викликала жаль в усіх що знали його ближче. Залишив він дружину і троє нелітніх дітей. В. Й. П.!

СПОРТ.

Товариські мячеві змагання

Луг (Янів) — Луг (Львів) на площі Великого Лугу при вул. ріг Вуденької ріг Іваткевича, відбудеться в неділю 25. серпня в год. 11 рано — Вступ за добровільними датками.

Україна-Т. Ш. Л.

Товариські змагання цих дружин відбудуться в неділю 25. н. м. на грищі Т. Ш. Л. у Левандівці. Початок в год. 4.30 пополудні. Попередять змагання резерв.

Сокіл (Бібрка)-У. Р. С. К.

Змагання між цими дружинами за мистецтво У. С. С. відбудуться в неділю, 25. серпня в год. 16-ій на грищі Сокола-Батька. Тому, що вислід змагань рішатиме про вхід до А-кляси, змагання заповідаються дуже цікаво. Ціни вступу низькі.

С. К. Русь (Ужгород-Олімпія (Сату Маре) 3: 0 (2 : 0).

Змагання розіграні в неділю 18. п. м. в румунському місті Сату Маре, вирішила наша дружина певно в свою користь. Голі стріляли: Кобзяр, Крайняк і Суковський. „Русь" виступила проти Олімпії в складі: Боклай, Криж II., Радик, Іванчо, Куруц, Бендас, Ковач, Крайняк, Кобзяр, Криж І., Суковський.

З Перемиської Округи У. С. С.

Серед провінціональних міст висувається Перемишль на одно з перших місць і з огляду на всесторонність зацікавлень і з огляду на високий рівень, осягнений у декотрих ділянках спорту. Надто Перемишль є осередком Орг. Комітету Округи, який веде на тереві кількох повітів спортову працю.

Найпопулярнішим спортом у Перемишлі є копаний мяч, що тішиться у клюбів найбільшою симпатією; з одної сторони дає він багато емоції, з другої і дохід, себто підставу до істрування клюбу.

На тереві Перемищини істнує в цьому році А-кляса із 6-ма і Б-кляса із 7-ма клюбами. В мин. році розгривки за першенство велись серед великого зацікавлення спортового Перемишля.

Цьогорічні змагання за першенство Перемиської Округи мають не менш сензаційний хід, особливо в А-клясі. Минулорічний першун Округи „Беркут" належить у цьому році до найслабших дружин, зате слабші дружини з мин. року є на кращому рівні гри та займають краще місце в табелі. Те саме зі „Степом", що скотився на кінець табелі. Такі явища треба вважати за нормальні на початку сезону. Впливає на це брак тренінгу, невігравння дружини внаслідок змін у складі, дальше брак зимової заправи. По кількох змаганнях копуни входять у тренінг і тоді кінчаться несподіванки. Техніка й тактика рішають тут з хвилиною, коли всі дружини осягають той сам рівень фізичної кондиції. Нові грачі зграються в цілістю і тоді дружини дістають нове обличча. Одначе у нас вийшло таке, що дружини від початку сезону не змінились. Причиною цього є по-перше втеча змагунів з „Беркута" і „Степу" до інших на початку сезону, які найшли там кращі умовини, що значно ослабило ці клюби. Дружини „Сокола" і „Запорожця" піднеслися в цьому році на цілу клясу. У. С. К. з Добромиля заангажував на деякий час тренера та довів дружину до форми, так що ця дружина технічно найкраща представляється в цьому сезоні. „Спартак" змонтував дружину з 6. копунів „Беркута" і грачів зпоза УСС та несподівано вибився завдяки боєвій формі ... нападу на передове місце.

Найсильнішими дружинами є „У. С. К." і „Спартак". Рішальна боротьба за титул першуна Округи буде вестись лиш між ними.

В середній групі є „Запорожець"; його форма ... все постійна, бо дружина одної неділі програє ... „У. С. К"-ом 8:2, а другої неділі перемагає високо „Степ" (5:0).

Третю групу становлять дружини: „Степ", „Сокіл" і „Беркут". Марудером табелі є „Беркут". Положення його грізне, бо дружині грозить упадок до Б-кляси. Здається, що дружина „Беркута" потрапить вийти з тарапатів, бо в-останне перемогла по гарній грі „Сокола" 4:1.

Маючи двоє змагань у себе і крім цього запротестовані змагання зі „Степом", буде старатися всіма силами врятуватись від упадку. Одначе і противник є в добрій формі і треба сумніватись, чи навіть змагання на місц. грищі принесуть бажану й конечно потрібну перемогу. „Степ" і „Сокіл", яким вправді тепер не грозить упадок, все ще не мають запевненої А-клясовости.

Розгривки кінчаться вже з кінцем серпня. Під цю пору стан табелі такий:

	гор	доб. точок	страч. точ.	відн. воріт
1) У. С. К.	8	14	2	27 : 5
2) Спартак	7	12	2	21 : 9
3) Запорожець	9	9	9	23 : 21
4) Степ	8	5	11	13 : 20
5) Сокіл	8	5	11	7 : 18
6) Беркут	8	3	13	5 : 22

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Театри.

Великий Міський Театр.
Нечинний.

Театр Різнородностей.
Субота, 24. VIII. год. 8 веч. „Чоловік 300.000".
Неділя, 25. VIII. год. 8 веч. „Чоловік 300.000" Ціни найнижчі. Абон. 32.

Концерти українських студентів Богословської Академії у Львові відбудуться:
Заліщики 24. VIII.
Городенка 25. VIII.
Дохід іде на Рідну Школу.

Кіна.

АДРІЯ: Зneславлена" і „Світла Адрії".
АПОЛЬО: „Недокінчена симфонія".
АТЛЯНТИК: „Тигр Пацифіку".
ВАНДА: „Чоловік, який вкрав серце" і ревія „Я не є ангелом".
ГРАЖИНА: „Віва Віля!"
КАСІНО: „Вулиця шаління", „Коли забанки будяться" та звуковий тижневик.
КОЛІСЕЙ: Нечинне.
КОПЕРНИК: „Тунель" (на осн. повісти Берн. Келермана).
МАРУСЕНЬКА: „Тунель" (на осн. повісти Берн. Келермана).
МІРАЖ: „Велика княжна Олександра", „Одна ніч для тебе".
МУЗА: „Великий грач", „Щастя на вулиці".
ПАКС: Нечинне.
ПАЛЯС: „Світ із уяви".
ПАН: „Вондер-Бар", „Білі люди".
РАЙ: „Тарзанове кохання" (з Джонні Вайсмілер).
СВІТ: Нечинне.
СОВЦЕ: „Незнайомий з телефону", „Герой Арізони".
СТИЛЕВЕ: „42-вулиця" і ревія „Симфонія гумору".
УТІХА: „Чорний кіт" і ревія.
ХИМЕРА: „Бабуна" (фільма з життя журинів плем. Банту).

Закордонне радіо.

Субота, 24. серпня 1935.

Відень (506,8) 15·40 Мандоліністи, 19·20 Пісні й арії (Ріго, сопр.), 22·10 Легка музика. **Брно** (325,4) 17·40 „Віденська кров" оп. Штравса. **Кошиці** (259,1) 18·55 Дітоčі пісні, 22·45 Концерт. **Прага** (470.2) 11·05, 12·30 Легка й джез музика, 16·30 Концерт військ. орх., **Париж** (1648) 12·15 Легка музика, спів, 20·00 Вечір у Рімського-Корсакова, **Білгород** (437,3) 17·00 Нар пісні, 20·00 „Баядера" оп. Кальмана, **Берлін** (356,7) 14·15 „Саксонія" музика й пісні, 16·00 Вес. пополудне, **Кенігсвустергавзен** (1571) 14·00 Муз. всячина, 20·10 Веселий муз. вечір, **Ляйпціг** (382,2) 20·10 „Ді Меделе фон Біберах" муз. ком. Н. Мілера, **Мінхен** (405,4) 12·00 Концерт, 15·15 Пісні (Біна, бас), 18·40 Соната е-моль Гайдна на форт., **Мілянo** (221,1) 11·30 Легка музика, 17·05 Танк. музика, **Рим** (420,8) 13·00 Легка музика, 20·40 „Ля Гобеліна" оп. Біанкін.

Неділя, 25. серпня 1935.

Відень (506,8) 11.45 Концерт давньої музики, 13.00, 15.40 Популярна й камер. музика, 19.50 Арії (Бави, тенор), 20.30 Вино, жінка та спів (муз., сп.). **Братислава** (298,8) 17.30, 21.00 Словацькі та чеські нар. пісні. **Кошиці** (259,1) 18.10 Циг. музика. **Прага** (470,2) 7.00 Концерт, 9.15 Спів, 9.35 Квінтет, 12.20 Концерт військ. орх., 18.00 Віктор Гегер, шлеський пісенькар (словно-муз авд.), 21.00 Солісти. **Брно** (325,4) 18.00 Пісні чеських композиторів. **Париж** (1648) 12.15 Вок.-муз. концерт в вик. С. Лапляса, 20.45 „Ля Роз де Росгайм", песа Варіота. **Білгород** (437,3) 13.15 Скрипка, 17.30, 20.00 Сербські пісні й танки, **Берлін** (356.7) 11.00 Словно-муз. авд., 16.00 Концерт, 19.00 Музика. **Гамбург** (331,9) 20.00 Веселі оп мельодії. **Кенігсвустергавзен** (1571) 12.00, 16.00, 18.30 Концерт, 20.00 Великий вес. вечір. **Кельн** (445,9) 9.45 Реліг. пісні, 11.30 Соната ц-моль Бетовена, 18.30 „Шехерезада", симф. суїта Рімського-Корсакова. **Мінхен** (405,4) 11.30 Солісти (форт., обой), 18.30 Образці з містечка — авд. **Москва** (1724) 18.15 „Дочка пані Анго" оп. Лекока. **Будапешт** (550,5) 12.30 Концерт орх., 15.50 Легка музика. 18.16 Циг. музика, 19.40 Спів. **Мілянo** (221,2) 18.10 „Цвіти Італії" муз. комедія Гаїта, 20.40 Вечір опер. **Рим** (420,8) 13.10 Розр. концерт, 17.30 Танк. музика, 20.40 Симф. концерт.

Львівське радіо.

Субота, 24. серпня 1985.

6·30 Ранішня авд., 8·25 Практ. вказівки, 11·57 Сигнал часу, 12·03 Метеорольог. вістки, 12·05 Полудн. денник, 12·15 Популярна музика з гр. пл., 13·00 Хвилина для жінок, 13·05 Концерт орх. мандолiністів, 13·30 Найгарніша грам. пл., 14·30 Новини з гр. пл., 15·15 Музика з гр. пл., 15·25 Польська морська торговля, 15·30 Театр Уяви: У країні цвітучої вишні (для дітей), 16·00 Техн. скринька, 16·15 Концерт солістів (муз., оп.), 16·30 Фрагм. із „Спогадів Соплиці" 17·00 Концерт орх., 18·00 Спорт. порадник, 18·10 Хвилина поезії, 18·15 Міш. хор, 18·30 Огляд періодиків, 18·40 Сільва рерум, культурне життя, 18·45 Пісоньки в вик. Льов Шорт (сопр.) у супр. форт., 19·15 Реклям. концерт, 19·30 Пісні в вик. Ол. Міхаловського, 19·50 Акт. гутірка, 20·00 Вежа із слонової кости, 20·10 Авд.: Лучимося в Касіно де Парі, 20·45 Веч. денник, 20·55 З давньої та суч. Польщі, 21·00 Авд. для закордону, 21·30 Оркестра: „Франческа да Ріміні" Чайковського, 22·00, 22·06 Спорт. вістки, 22·10 Виденська зазуля, 22·30, 23·05 Мала орх.

Неділя, 25, серпня 1935.

8.30 Ранішня авд., 8.33 Хліборобська ґазетка, 9.02 Музика з гр. пл.; у перерві ок. 9.15 Поранний денник, 9.50 Спорт.-тур. гутірка, 10.00 Богослуження з Торуня, музика з гр. пл.. 11.57 Сигнал часу, 12.03 У країні давніх ятвягів, 12.20 Муз. поранок; у перерві ок. 13.00 Театр Уяви: „Сафандули Вікт. Сарду, 14.00 Найгарніша гр. пл., 15.00 Гутірка жінки-хліборобки, 15.10 Музика з гр. пл., 15.22 Огляд ринків рільних продуктів, 15.35 Сільська авд. „Поворот", 16.00 Твори на теолі, 16.15 Муз. авдиція, 16.45 Справа сірої людини в літературі, 17.00 Концерт малої орх., 18.00 Трансм. з табору в Трускавці для матерей з дітьми, 18.15 Музика з гр. пл., 18.30 Вся Польща співає, 18.45 Польсько-большевицький кордон над Збручем, 19.10 Реклям. концерт, **19.25 Українська форт. музика в виконанні проф. Бор. Кудрика:** 1) Бортнянський: Соната ц-дур: а) Алеґро модерато, б) Ададжіо кон еспресіоне, в) Рондо (Андантіно), 2) Лисенко: Баркароля е-моль, 3) Лисенко: Ле рев е-дур, 19.50 Англійське життя без рожевих окулярів. 20.00 Вок. муз. концерт, 20.45 Виїмки з творів Й. Пілсудського, 20.50 Веч. денник, 21.00 Давні танки, 21.30 На веселій львівській хвилі, 27.00. 22.01, 22.15 Спорт. вістки, 22.20 Концерт маринарки, 23.05 Танк. музика з гр. пл.

БІРЖА.

ГРОШІ.

Долар у Львові у приватних оборотах 5.24—5.27 зол.

Нім. марка 1·74—1·78, фр. франки 34·85—35·00, шв. франки 172·50—173·00, фунти стерлінґи 26·15—26·25, австр. шілінґи 100·00 — 103, чеські корони 20·25—21·75, рум. леї 28·50—29·50, ліри 38·50—41·00.

Золото: Доляри 9·03·50—9·08, Франки фр. 34·40—34·80, Дукати 82·00—82·75, Корони 36·20—36·60, Рублі 4·60 — 4·70, 1 гр. зол. 5·924.

Срібло: Корони австр. 0·34, Рублі 1·50, Фльорени 0·85, 1 гр ср. 0·07—0·08.

Премійки.

Долярівки 52·50 — 54·00, Інвестиційна 106·00—108·00, Будівельна 41·25—43·00.

Заставні листи.

4 1/2 проц. дол. Т. К. З. 43·50—45·00, 5 проц. дол. Б. Г. 53·00—54·50, 4 проц. Зол. Б. Г. 41·50—43·00, 4 1/2 проц. Зол. Б. Г. 44·50—46·00, 4 1/2 проц. Ком. Б. Кр. 50·50—52·00, 4 проц. Б. Г. К. 61·00—64·00, 4 1/2 проц. Б. Г. К. 62·00—65·00, 4 проц. позичка м. Львова 46·00—47·50.

ЗБІЖЕ.

Ціни парітас	Підволочиська від до	льоко Львів від до
Пшениця од. з 1935	13·50—13·75	15.00—15·25
Пшениця зб. з 1935	12·50—12·75	14·00—14·25
Мука пш. І. А.	27·50—28·00	
Мука пш. І. Б.	26·00—26·50	
Мука пш. І. Ц.	23·50—24·00	
Мука пш. І. Д.	22·75—23·25	
Мука пш. II. А.	20·50—20·75	
Мука пш. II. Ц.	20·00—20·50	
Мука пш. разова	17·00—17·50	
Мука житня раз. до 95 %	10·25—10·75	

Інші курси незмінені.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

„Маслосоюз" повідомляє, що в дні 23-го серпня ц. р. кооперативам платив за: льоко Львів.

1 кґ. масла десерового бльокового без опаковання . . 2·50 зол.
1 кґ. масла десерового в бочках враз з опакованням 2.54·50 „
1 кґ. масла дес. експорт. враз з експортовим опакуванням дає зачет по . . . 2·60 „
1 л. молока 0·14 „
1 л. сметани 0·65 „
1 к. яєць 3·00—3·10 „

Пастеризоване молоко з доставою до дому у Львові 1 літра 24 сот.

Тенденція на масло і яйця сильна, на сметану і молоко слаба.

Маслосоюз повідомляє, що від 23. VIII. н. р. платить своїм доставцям за 1 кґ. живої ваги птиці, льоко подвіря птахомясарні „М. С." у Львові, (вул. Декерта ч. 4):

Курята від 50 дкг. за 1 кґ. 0·80 зол.
Мол. однор. кури І. кл. „ 0·80 „

Птицю приймає в скількости визначеного приділу для кожного доставця.

ОПОВІСТКИ.

Українська Бурса ім. о. А. Качали в Тернополі (вул. Качали 13) — приймає учнів на шкільний рік 1935/36 за місячною оплатою 35 зол. — Оплату можна частинно вплачувати продуктами. 203 1—3

Тернопіль. Вписи до Музичного Інституту ім. Лисенка в Тернополі від 1. вересня ц. р. Наука почнеться 3-го вересня. Школа має право прилюдности, доїзджаючі користають із нолекш цін на залізницях. — Інформації дає Управа. 200

ПОДЯКА.

Складаю щиру подяку Вп. П. д-рові дентистові Дмоховському за працю і труд, що так щиро зайнявся моєю донькою й попльомбував усі зуби цілком безплатно.

Також складаю щиру подяку Вп. П. артистці Стадниковій, що заопікувалась моєю донькою.

Михайло Колтун батько.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ОГОЛОШЕННЯ.

Ширіть наш часопис!

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.